

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 223/2024-24

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Roberta Šorla a sudcov Petra Straku a Martina Vernarského (sudca spravodajca) v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa **MILS, s.r.o.**, Hospodárska 55, Trnava, zastúpeného Pacalaj, Palla a partneri, s.r.o., Námestie SNP 3, Trnava, proti rozsudku Krajského súdu v Trnave č. k. 24Co/108/2019-718 z 18. marca 2020 a rozsudku Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 5Cdo/6/2021 z 30. augusta 2022 takto

r o z h o d o l :

Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a .**

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 22. decembra 2022 domáha vyslovenia porušenia svojho základného vlastníť majetok zaručeného čl. 20 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), základného práva na súdnu ochranu zaručeného čl. 46 ods. 1 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie zaručeného čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozhodnutiami všeobecných súdov uvedenými v záhlaví tohto uznesenia. Navrhuje napadnuté rozhodnutia zrušiť, vec vrátiť na ďalšie konanie a priznať mu náhradu trov konania.

II.

Skutkové východiská

2. Okresný súd Trnava (ďalej len „okresný súd“) rozsudkom č. k. 10C/408/2015-673 z 10. októbra 2018 zamietol žalobu sťažovateľa o zaplatenie 2 550 eur s príslušenstvom. Sťažovateľ, i žalovaný boli podľa sťažovateľa podielovými spoluvlastníkmi nehnuteľnosti, ktoré žalovaný prenajal tretej osobe na zriadenie prevádzkarne bez informovania a bez vyžiadania súhlasu sťažovateľa. Nájomné ako výnos spoločnej veci si prisvojil žalovaný. Okresný súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že sťažovateľ nepreukázal aktívnu vecnú legitimáciu v spore. V čase uzavretia kúpnej zmluvy (9. septembra 2009), ktorou sťažovateľ kupoval podiel na spoločnej nehnuteľnosti, totiž nebola dodržaná povinnosť určenia hodnoty predmetu zmluvy znaleckým posudkom vyplývajúca z vtedy účinného § 59a ods. 1 Obchodného zákonníka. Podľa uvedeného ustanovenia ak spoločnosť

nadobúda majetok na základe zmluvy uzatvorenej s jej zakladateľom alebo spoločníkom za protihodnotu vo výške najmenej 10 % hodnoty základného imania, musí byť hodnota predmetu zmluvy určená znaleckým posudkom. Táto zmluva nemôže nadobudnúť účinnosť skôr, ako bude uložená spolu so znaleckým posudkom v zbierke listín. Ak je na účinnosť zmluvy potrebný zápis do osobitnej evidencie podľa osobitného zákona, musí byť zmluva spolu so znaleckým posudkom uložená do zbierky listín pred zápisom do osobitnej evidencie. Identické pravidlá sa podľa § 59a ods. 3 Obchodného zákonníka vzťahujú aj na osoby blízke zakladateľom alebo spoločníkom.

3. Podľa okresného súdu základné imanie sťažovateľa predstavovalo 6 640 eur a kúpna cena za spoluvlastnícky podiel bola dojednaná na 94 000 eur, teda presahovala 10 % základného imania. Sťažovateľ v konaní nepreukázal, že by opakovane, a teda bežne či štandardne nadobúdaval nehnuteľnosti obdobnej hodnoty v rámci ním vyvíjaných podnikateľských aktivít, keďže súd nemal preukázané žiadnym dôkazom akúkoľvek jeho podnikateľskú činnosť. Pri nadobudnutí spoluvlastníckeho podielu na neskôr žalovaným prenajatej nehnuteľnosti tak nešlo o úkon v rámci bežného obchodného styku, čo by aktivovalo uplatnenie výnimky z povinnosti znaleckého ohodnotenia predmetu zmluvy v zmysle § 59a ods. 4 Obchodného zákonníka.

4. Sťažovateľ podal odvolanie, na základe ktorého Krajský súd v Trnave (ďalej len „krajský súd“) napadnutým rozsudkom potvrdil prvoinštančný rozsudok. Reagujúc na odvolacie námietky, krajský súd dôvodil, že rozhodnutím správy katastra o povolení vkladu vlastníckeho práva sťažovateľa k spoluvlastníckemu podielu okresný súd nebol podľa § 194 Civilného sporového poriadku (ďalej len „CSP“) viazaný, keďže posudzovanie platnosti a účinnosti právnych úkonov patrí do právomoci súdov. Na odvoláciu argumentáciu stanoviskom mesta Trnava ako správcu dane z nehnuteľností, z ktorej má vyplývať postavenie sťažovateľa ako spoluvlastníka nehnuteľnosti, krajský súd uviedol, že sťažovateľ žiadne stanovisko správcu dane nedoložil. K odvolacej námietke o nevykonaní výsluchu [REDAKOVANÉ] a [REDAKOVANÉ] krajský súd odkázal na závery okresného súdu, podľa ktorých [REDAKOVANÉ] nemohla mať postavenie svedka v konaní, ale ako druhá konateľka oprávnená samostatne konať za sťažovateľa mohla vypovedať ako strana sporu. Výsluch [REDAKOVANÉ] zas krajský súd (rovnako ako okresný súd) vyhodnotil ako nadbytočný, keďže v rozhodnom čase nebola podielovou spoluvlastníčkou spornej nehnuteľnosti. Krajský súd neakceptoval ani sťažovateľovu kritiku nesprávnej aplikácie práva Európskej únie, keďže sťažovateľ neuviedol, v čom výklad okresného súdu odporuje účelu smernice č. 77/91/EHS o zakladaní akciových spoločností, udržiavaní a zmene ich základného imania (ďalej len „Kapitálová smernica“). Jej cieľom má byť postihovanie situácií, ktoré dopadajú na § 59a ods. 1 a 3 Obchodného zákonníka, a ochrana pred nadobudnutím majetku bez splnenia zákonných podmienok. Účelom § 59a Obchodného zákonníka je možnosť kontroly, ktorá spočíva v tom, že mal byť vyhotovený znalecký posudok, ktorý spolu so zmluvou mal byť uložený do zbierky listín, čo sa nestalo.

5. Sťažovateľ podal proti rozsudku krajského súdu dovolanie podľa § 420 písm. a), d), e) a f) CSP. Napadnutým rozsudkom Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) dovolanie zamietol. K nedostatku právomoci súdov v zmysle § 420 písm. a) CSP najvyšší súd uviedol, že rozhodnutie orgánu správy katastra o povolení vkladu nie je rozhodnutím, ktorým by bol súd viazaný, čo sa týka posúdenia otázky platnosti a účinnosti kúpnej zmluvy. V predmetnej veci súdy rozhodovali o nároku sťažovateľa na zaplatenie 2 550 eur s príslušenstvom, pričom na účel posúdenia aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa nevyhnutne riešili otázku, či je vôbec

spoluvlastníkom dotknutých nehnuteľností, ktoré mal žalovaný bez jeho vedomia prenajať tretej osobe a ponechať si dohodnutú sumu nájmu iba pre seba. S poukazom na uvedené dôvody tak dovolací súd nemohol konštatovať existenciu vady podľa § 420 písm. a) CSP.

6. V súvislosti s námietkou podľa § 420 písm. d) CSP najvyšší súd uviedol, že sťažovateľom odkazované rozhodnutia okresného súdu č. k. 8C/108/2010-154 zo 16. decembra 2010 v spojení s rozsudkom krajského súdu č. k. 9Co/66/2011-194 z 28. februára 2012 boli vydané v spore žalobcu [REDAKOVANÉ] (v prejednávanej spore vystupujúceho ako žalovaný) proti žalovaným 1/ [REDAKOVANÉ] a 2/ sťažovateľovi o určenie neplatnosti kúpnej zmluvy. Žaloba bola právoplatne zamietnutá. Neskoršie konanie sp. zn. 37C/100/2012, predmetom ktorého bolo určenie neplatnosti kúpnej zmluvy, bolo zastavené pre prekážku veci rozhodnutej. Predmetom súdnej veci je však nárok sťažovateľa na zaplatenie 2 550 eur s príslušenstvom, nie určenie neplatnosti právneho úkonu (kúpnej zmluvy). Ak aj súdy nižších inštancií posudzovali v konaní prejudiciálnu otázku, urobili tak v súlade s § 194 CSP. Nie je tak dôvodná námietka, že v konaní došlo k vade podľa § 420 písm. d) CSP, pretože z obsahu súdneho spisu nevyplýva, že o žalobou uplatnenom nároku sťažovateľa už bolo právoplatne rozhodnuté.

7. K dovolacej námietke podľa § 420 písm. e) CSP najvyšší súd uviedol, že je neopodstatnená. Členka odvolacieho senátu JUDr. Vanková predtým, ako bola preložená na výkon funkcie na krajský súd, vykonávala svoju funkciu na okresnom súde, avšak v súdenom spore vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10C/408/2015 nekonala a nerozhodla vo veci. Pokiaľ sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že JUDr. Vanková bola zákonnou sudkyňou v inom spore vedenom na okresnom súde pod sp. zn. 10C/28/2016, v ktorom vystupujú rovnaké strany a uplatňujú sa v ňom rovnaké nároky, táto námietka je vo vzťahu k prejednávanej veci bez významu, keďže ide o iný spor vedený pod odlišnou spisovou značkou.

8. Napokon, k dovolaciemu dôvodu podľa § 420 písm. f) CSP najvyšší súd uviedol, že v postupe krajského súdu (v spojení s postupom okresného súdu) neidentifikoval žiadne pochybenia znamenajúce porušenie princípu právnej istoty, ku ktorému malo podľa sťažovateľa dôjsť spochybnením jeho aktívnej vecnej legitímácie. Odôvodnenie rozsudku krajského súdu vyhodnotil najvyšší súd ako dostačujúce.

III.

Argumentácia sťažovateľa

9. Sťažovateľ poukazuje na skoršie dovolacie uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 5Cdo/39/2018 z 29. novembra 2018, ktorým bolo odmietnuté dovolanie nájomcu ako žalovaného v spore iniciovanom žalobou sťažovateľa na vypratanie prenajatých nehnuteľností. V uvedenom uznesení vychádzal podľa sťažovateľa najvyšší súd z právneho záveru o danosti aktívnej vecnej legitímácie sťažovateľa. Predmetnú otázku teda posúdil opačne ako v aktuálnom spore o plnenie, a to napriek tomu, že nájomca argumentoval rovnako ako krajský súd a najvyšší súd v ich aktuálne napadnutých rozsudkoch.

10. Sťažovateľ presadzuje právny názor, podľa ktorého jeho vlastnícke právo k podielu na prenajatej nehnuteľnosti vzniklo povolením jeho vkladu do katastra nehnuteľností. Neúčinnosť kúpnej zmluvy podľa § 59a Obchodného zákonníka potom po právoplatnom povolení vkladu vlastníckeho práva nemôže mať za následok neexistenciu vlastníckeho práva sťažovateľa,

a teda nedostatok jeho aktívnej vecnej legitímácie. Jediný následok porušenia § 59a Obchodného zákonníka (povinnosť vrátiť hodnotu plnenia poskytnutého z neúčinnnej zmluvy) predvída od 1. júla 2015 účinný § 59a ods. 7 Obchodného zákonníka, ktorý však na aktívnu vecnú legitímáciu nemá žiaden vplyv. Podľa názoru sťažovateľa krajský súd i najvyšší súd vzhľadom na to, že rozhodovali po nadobudnutí účinnosti § 59a ods. 7 Obchodného zákonníka, nemohli postupovať podľa skoršej právnej úpravy.

11. Krajský súd v napadnutom rozsudku podľa sťažovateľa nereagoval náležitým spôsobom na odvolaciu argumentáciu, podľa ktorej Kapitálovú smernicu okresný súd vôbec neaplikoval, nedošlo k spochybneniu adekvátnosti protiplnenia pri kúpe spoluvlastníckeho podielu, dokazovanie naznačovalo podnikanie sťažovateľa v realitnej oblasti, popretie aktívnej legitímácie sťažovateľa znamená legalizáciu poberania výnosov žalovaným z vlastníctva spoločnej veci nad rozsah daný jeho spoluvlastníckym podielom a výklad § 59a Obchodného zákonníka má byť reštriktívny tak, aby nedochádzalo k obmedzovaniu bežných transakcií za trhové ceny. Na uvedené nedostatky odvolacieho rozsudku krajského súdu potom nereagoval ani najvyšší súd v dovolacom rozsudku.

12. Sťažovateľ pripomína, že napokon 29. decembra 2017 bol požadovaný znalecký posudok uložený do zbierky listín, a teda v čase rozhodovania krajského súdu neexistovala žiadna prekážka účinnosti spornej kúpnej zmluvy. Zároveň podľa sťažovateľa nedoloženie kúpnej zmluvy a znaleckého posudku do zbierky listín neznamená nemožnosť prevodu vlastníckeho práva. K tomu sa krajský súd vôbec nevyjadril a jeho pochybenie nenapravil ani najvyšší súd.

IV.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

IV.1. K rozsudku krajského súdu:

13. Právomoc ústavného súdu konať a rozhodovať podľa čl. 127 ods. 1 ústavy o namietaných porušeníach ústavou alebo príslušnou medzinárodnou zmluvou garantovaných práv a slobôd je založená na princípe subsidiarity, v zmysle ktorého ústavný súd o namietaných zásahoch rozhoduje len v prípade, ak je vylúčená právomoc všeobecných súdov, alebo v prípade, ak účinky výkonu tejto právomoci všeobecným súdom nie sú zlučiteľné so súvisiacou ústavnou úpravou alebo úpravou v príslušnej medzinárodnej zmluve.

14. Ak sťažovateľ kritizuje kvalitu odôvodnenia napadnutého rozsudku krajského súdu (bod 11 tohto uznesenia), ústavný súd zdôrazňuje, že § 420 písm. f) CSP zakladá prípustnosť a zároveň dôvodnosť dovolania v prípadoch, v ktorých miera porušenia procesných práv strany nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces v zmysle tohto ustanovenia treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení kogentných procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená aj porušenie ústavne zaručených procesných práv spojených s uplatnením súdnej ochrany práva. Ide napríklad o právo na verejné prejednanie veci za prítomnosti strany sporu, právo vyjadriť sa ku všetkým vykonávaným dôkazom, právo na riadne odôvodnenie rozhodnutia, na predvídateľnosť rozhodnutia, na zachovanie rovnosti strán v konaní, na relevantné konanie súdu spojené so zákazom svojvoľného postupu a na rozhodnutie o riadne uplatnenom nároku spojené so zákazom odmietnutia spravodlivosti (uznesenie najvyššieho súdu sp. zn. 6Cdo/155/2017 z 25. októbra 2017).

15. Z ústavnej sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ proti rozsudku krajského súdu podal dovolanie založené na § 420 písm. f) CSP, ktoré okrem iného odôvodnil aj nedostatočnosťou odôvodnenia rozsudku krajského súdu. Najvyšší súd dovolanie prejednal a meritórne o ňom rozhodol. Preto niet pochyb, že ústavný súd, vychádzajúc z čl. 127 ods. 1 ústavy, nemá podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) právomoc preskúmať ústavnú udržateľnosť rozsudku krajského súdu v otázke dostatočnosti jeho odôvodnenia.

16. Odlišný postoj však ústavný súd zaujal k otázke právneho posúdenia žalobou sťažovateľa uplatneného práva krajským súdom. Dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP sťažovateľ podať nemohol z dôvodu bagatelného cenzu podľa § 422 ods. 1 CSP, preto ústavný súd má právomoc na prerokovanie ústavnej sťažnosti v tejto časti.

17. Uvedený dôvod ústavnej sťažnosti je orientovaný do sféry výkladu a uplatnenia podústavného práva, preto ústavný súd do právnych záverov krajského súdu nemôže vstupovať ako ďalšia inšancia všeobecného súdnictva. Ani v prípade, že by ústavný súd mal na právne posúdenie skutkového stavu, v ktorom sa sťažovateľ ocitol, odlišný právny názor ako krajský súd, neodôvodnilo by to samo osebe vyhovenie ústavnej sťažnosti. Ústavný súd by mohol nahradiť napadnutý právny názor krajského súdu svojím vlastným názorom iba v prípade, ak by tento bol svojvoľný, zjavne neodôvodnený, resp. ústavne nekonformný (I. ÚS 131/2018).

18. Sťažovateľ sa v ústavnej sťažnosti na rozsiahlom priestore usiluje obhajovať názor, podľa ktorého právoplatné povolenie vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností už súdne rozhodnutie založené na právnom závere o neúčinnosti prevodnej zmluvy nemôže zvrátiť. Podľa názoru ústavného súdu je daný právny názor sťažovateľa v okolnostiach jeho veci neobhájiteľný. Obchodný zákonník v § 59a zaviedol kogentné pravidlá vyžadujúce uloženie znaleckého posudku do zbierky listí ako podmienku účinnosti prevodnej zmluvy. Pripustením sťažovateľovho právneho názoru by pri prevodoch vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam pravidlá v § 59a Obchodného zákonníka boli v podstate nesankcionovateľné, pretože prevodná zmluva by síce formálne nebola účinná, ale v dôsledku vkladu vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností by vznikal nezvratný právny stav. Takýto výsledok ústavný súd nemôže pripustiť, pretože by vôľu zákonodarcu, ktorou sú sudcovia viazaní, zbavoval jej významu a právnej záväznosti.

19. Konštrukty sťažovateľa týkajúce sa vzťahu účinnosti kúpnej zmluvy a rozhodovania orgánu správy katastra nie sú správne. Občiansky zákonník v § 47 ods. 1 podmieňuje účinnosť zmluvy o prevode nehnuteľností rozhodnutím orgánu správy katastra. V okolnostiach sťažovateľovej veci je však účinnosť determinovaná súčasne aj splnením povinnosti podľa § 59a Obchodného zákonníka. Preto vklad vlastníckeho práva, ku ktorému v prípade sťažovateľa došlo, nepostačuje pre záver o účinnosti spornej kúpnej zmluvy bez uloženia znaleckého posudku do zbierky listín. Právoplatný vklad vlastníckeho práva do katastra nehnuteľností nijako neobral všeobecné súdy právomoci skúmať platnosť a účinnosť kúpnej zmluvy ako titulu pre tento vklad.

20. Zmena právnej úpravy spočívajúca v doplnení § 59a Obchodného zákonníka o ods. 7, ktorý konkretizuje ďalšie právne následky neúčinnosti prevodnej zmluvy v zmysle ods. 1 toho istého ustanovenia, je pre sťažovateľovu vec irelevantná. Práve z dôvodov uvedených v bode 18

ju nemožno interpretovať tak, že do 30. júna 2015 porušenie povinnosti znaleckého ohodnotenia predmetu prevodu nevyvolávalo žiadne praktické právne konzekvencie.

21. Napokon, ani dodatočné splnenie povinnosti uložiť znalecký posudok do zbierky listín nemohlo byť spôsobilé založiť dôvodnosť sťažovateľovej žaloby. Tá totiž žiadala prisúdiť zaplatenie peňažných čiastok za trvanie nájomného vzťahu v období rokov 2012 a 2013, kým znalecký posudok bol do zbierky listín uložený na konci roku 2017. Nemalo preto význam zaoberať sa otázkou možnej konvalidácie následkov nesplnenia povinnosti v čase uzavretia kúpnej zmluvy.

22. Z uvedených dôvodov ústavný súd nezistil signály arbitrárnosti či inej ústavnej neudržateľnosti právnych záverov krajského súdu vyslovených vo vzťahu k sťažovateľovou žalobou uplatnenému právu, ktoré by po prijatí ústavnej sťažnosti v tejto časti boli spôsobilé viesť k vyhovujúcemu výroku nálezu ústavného súdu. Preto je v tejto časti ústavná sťažnosť zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde.

IV.2. K rozsudku najvyššieho súdu:

23. Ústavný súd pripomína, že podľa § 45 zákona o ústavnom súde je viazaný rozsahom i dôvodmi ústavnej sťažnosti. Sťažovateľ v ústavnej sťažnosti nijako nezospornuje závery najvyššieho súdu týkajúce sa dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. e) CSP (rozhodovanie vylúčenej sudkyne). Preto sa danou otázkou ústavný súd zaoberať nemohol.

24. V ostatnej časti svojej argumentácie sťažovateľ systematicky nečlení dôvody ústavnej sťažnosti podľa toho, ako sa im zodpovedajúcimi otázkami najvyšší súd prizmou jednotlivých v dovolaní označených dôvodov zaoberal. Naopak, v odôvodnení ústavnej sťažnosti sa argumenty, ktoré sťažovateľ používal v dovolaní systematicky podľa jednotlivých dovolacích dôvodov, do značnej miery prelínajú.

25. Pokiaľ ide o sťažovateľom tvrdený zásah súdov konajúcich v jeho veci do právomoci orgánov správy katastra, a teda o dovolanie podľa § 420 písm. a) CSP, ústavný súd po preštudovaní pomerne rozsiahlej argumentácie sťažovateľa pripomína, že predmetom jeho žaloby bolo peňažné plnenie, ktoré si mal žalovaný neoprávnene prisvojiť po tom, ako prenajal spornú nehnuteľnosť. Otázkou právomoci sú súde povinné posudzovať práve vo väzbe na žalobný petit a v tomto smere nemožno mať žiadne pochybnosti, že žaloby o plnenie zo súkromnoprávných vzťahov tvoria štandardnú súčasť právomoci civilných súdov v zmysle CSP. Fakt, že v rámci rozhodovania o takýchto žalobách je nezriedka nutné ako prejudiciálnu posudzovať otázku spadajúcu do právomoci iných orgánov verejnej moci, nespôsobuje absenciu právomoci civilných súdov. Napokon aj § 194 ods. 1 CSP (otázku, o ktorej má právomoc rozhodovať iný orgán verejnej moci ako orgán podľa § 193, môže súd posúdiť sám, nemôže však o nej rozhodnúť) zrozumiteľne naznačuje nutnosť, aby si civilné súde v záujme poskytnutia súdnej ochrany o otázkach, na rozhodovanie ktorých majú právomoc, vytvárali úsudky aj o veciach nespádajúcich do ich právomoci. Dovolací dôvod podľa § 420 písm. a) CSP je preto potrebné zakaždým vyhodnocovať v priamej nadväznosti na žalobný petit, ktorý určuje, čo tvorí predmet konkrétneho konania civilného súdu. V sťažovateľovej veci to bolo plnenie majúce pôvod v občianskoprávnom vzťahu danom tvrdeným spoluvlastníckym vzťahom. Ide o otázky, ktoré bez akýchkoľvek pochybností do sféry právomoci civilného súdnictva spadajú, preto rovnaký záver najvyššieho súdu v bode 10 a 11 odôvodnenia jeho rozsudku je ústavne plne udržateľný.

26. Rovnakou optikou najvyšší súd posudzoval aj dovolanie sťažovateľa založené na § 420 písm. d) CSP (*res iudicata*). Dôvodom jeho záveru o nedôvodnosti dovolania v tejto jeho časti bola taktiež formálna disproporcia medzi predmetom konania o sťažovateľovej žalobe (peňažné plnenie) a predmetom konaní (určenie neplatnosti zmluvy), na ktoré sťažovateľ na podporu dôvodnosti tohto dovolacieho dôvodu odkazoval. Ústavný súd nemá dôvod tento prístup najvyššieho súdu spochybňovať. Ak si v základnom konaní súd vytvorí prejudiciálny úsudok opačný v porovnaní so skorším právoplatným rozhodnutím súdu o tej istej otázke, neznamená to, že bolo rozhodnuté druhýkrát o tej istej veci. Ak predmetná otázka tvorila v neskoršej veci iba prejudícium, potom zjavne netvorila predmet tohto neskoršieho konania, ktoré v dôsledku toho ani nemohlo vyústiť do právoplatného rozhodnutia o tej istej veci. Preto aj záver najvyššieho súdu v bode 15 jeho napadnutého rozsudku založený na zdôraznení rozdielnosti predmetov konania o sťažovateľovej žalobe (peňažné plnenie) a skoršieho konania vedeného pod sp. zn. 8C/108/2010 a nadväzne pod sp. zn. 9Co/66/2011 (určenie neplatnosti kúpnej zmluvy) ústavný súd z hľadiska dovolacieho dôvodu podľa § 420 písm. d) CSP plne akceptuje.

27. Napokon dovolací dôvod podľa § 420 písm. f) CSP sťažovateľ videl v narušení právnej istoty spochybnením jeho aktívnej vecnej legitímácie, keďže súdy až do decembra 2016 nepochybovali o jeho vlastníckom práve k spoluvlastníckemu podielu (konania sp. zn. 8C/108/2010, 37C/100/2012 a 13C/195/2012). Až v konaní sp. zn. 8C/152/2015 právny názor na danú otázku zmenili.

28. K tomu ústavný súd uvádza, že z rozsudku krajského súdu vyplýva, že predmetom konania sp. zn. 8C/108/2010 bola relatívna neplatnosť kúpnej zmluvy z dôvodu porušenia predkupného práva, pričom súd sa v ňom odmietol absolútnou neplatnosťou a neúčinnosťou zmluvy zaoberať. Predmetom konania sp. zn. 37C/100/2012 síce bola neplatnosť kúpnej zmluvy, toto konanie však bolo zastavené pre prekážku rozhodnutej veci. Nedošlo v ňom teda k vysloveniu meritórneho právneho záveru. Predmetom ostatného uvedeného konania sp. zn. 13C/195/2012, v ktorom sťažovateľ vystupoval ako žalobca a nájomca nehnuteľnosti ako žalovaný, bolo vypratanie nehnuteľnosti. V uvedenom konaní mal právoplatný rozsudok odvolacieho súdu za následok vyhovenie žalobe sťažovateľa, krajský súd sa však adresne otázkou ne/platnosti kúpnej zmluvy nezaoberal (ústavný súd to zistil z nadväzujúceho uznesenia najvyššieho súdu ako súdu dovolacieho sp. zn. 5Cdo/39/2018 z 29. novembra 2018 dostupného na oficiálnom webovom sídle najvyššieho súdu). V tomto uznesení potom najvyšší súd ako súd dovolací, reagujúc na dovolacie dôvody žalovaného nájomcu, uviedol, že otázka aktívnej legitímácie sa týka právneho posúdenia veci, preto skutočnosť, že odvolací súd nezaložil svoje rozhodnutie na závere o nedostatku aktívnej legitímácie na strane sťažovateľa, nemožno považovať za zmätočnosťnú vadu konania v zmysle § 420 písm. f) CSP. Predmetné uznesenie najvyššieho súdu sa venovalo aj nesprávnemu právnenému posúdeniu veci, ktoré však dovolateľ (žalovaný nájomca) vymedzil otázkou, či „*Je podielový spoluvlastník, ktorý nedisponuje nadpolovičnou väčšinou oprávnený sám podať žalobu na vypratanie spoločnej veci bez účasti druhého podielového spoluvlastníka buď na strane žalobcu alebo žalovaného?*“. Takto rámcované dovolanie podľa § 421 ods. 1 CSP najvyšší súd odmietol, keď konštatoval, že na citovanej právnej otázke odvolací rozsudok založený nebol.

29. Z okolností popísaných v predchádzajúcom odseku nevyplýva, že by súdy v sťažovateľom označených konaniach (sp. zn. 8C/108/2010, 37C/100/2012 a 13C/195/2012) zaujali meritórne stanovisko k otázke platnosti kúpnej zmluvy na pozadí predpisov obsiahnutých v § 59a Obchodného zákonníka. Naopak, v neskoršom konaní sp. zn. 17C/95/2012 (ukončené uznesením

krajského súdu z 27. marca 2018) bola zamietnutá žaloba o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k spornej nehnuteľnosti pre nedostatok vecnej legitímácie sťažovateľa a v konaní sp. zn. 8C/152/2015 (ukončené rozsudkom krajského súdu z 20. augusta 2018) bola pre porušenie § 59a Obchodného zákonníka zamietnutá žaloba sťažovateľa o zaplatenie 850 eur, pričom tento nárok sťažovateľ odvodzoval o spoluvlastníckeho podielu na nehnuteľnosti rovnako ako v konaní, ktoré viedlo k podaniu tejto ústavnej sťažnosti. K identickému záveru súdy dospeli aj v konaní sp. zn. 7Cb/2/2012 (ukončené rozsudkom krajského súdu z 15. augusta 2018).

30. Ústavný súd vzhľadom na uvedené skutkové a právne okolnosti konštatuje, že záver najvyššieho súdu v napadnutom rozsudku o nedôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f) CSP založeného na sťažovateľom tvrdenom porušení právnej istoty nevzbudzuje žiadne ústavnoprávne otázky. To istí platí aj o právnom názore najvyššieho súdu, podľa ktorého je odôvodnenie odvolacieho rozsudku krajského súdu dostatočné a preskúmateľné (bod 21 napadnutého rozsudku najvyššieho súdu).

31. Prijatie ústavnej sťažnosti na ďalšie konanie v časti namietajúcej porušenie označených práv sťažovateľa rozsudkom najvyššieho súdu o uplatnenom nároku na náhradu škody konania by nebolo spôsobilé viesť k vyhovujúcemu výroku meritórneho nálezu. Ústavná sťažnosť je preto aj v tejto časti zjavne neopodstatnená podľa § 56 ods. 2 písm. g) zákona o ústavnom súde a ako takú ju ústavný súd odmietol.

32. Odmietnutie ústavnej sťažnosti ako celku má za následok, že je bez významu zaoberať sa ďalšími požiadavkami sťažovateľa vznesenými v sťažnostnom petite (zrušenie napadnutých rozhodnutí, vrátenie vecí, priznanie náhrady trov konania).

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 18. apríla 2024

Robert Šorl
predseda senátu